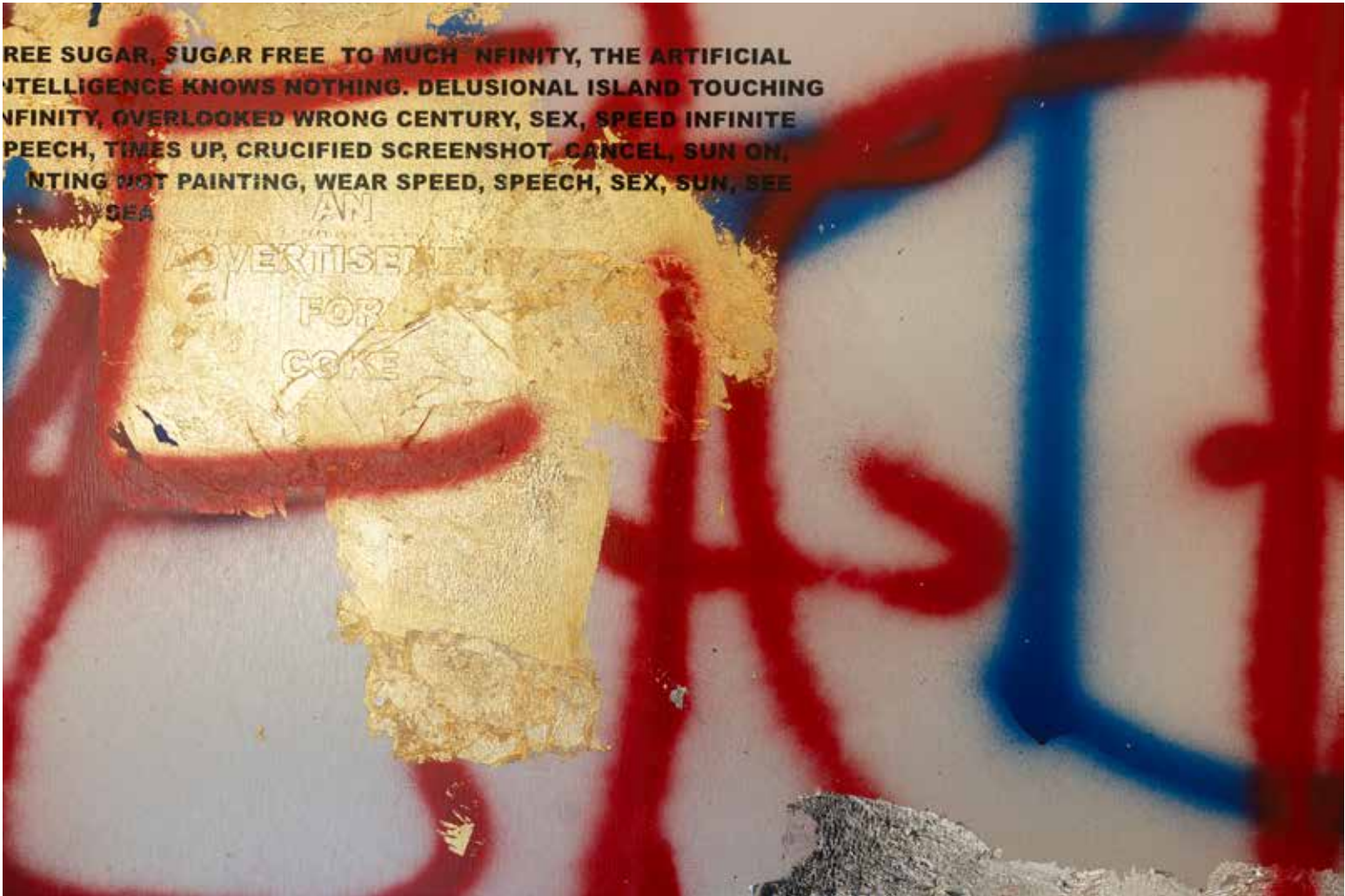

Ο μεξικανός εικαστικός αντλεί έμπνευση από το μοναδικό φως του ισπανικού νησιού και, μέσα από την έκθεση «Cel d'or», παρουσιάζει έργα που εξερευνούν τη σχέση ανάμεσα στην ύλη, τη γλώσσα και την ανθρώπινη αντίληψη.

Η ΙΜΠΙΖΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ STEFAN BRÜGGEMANN

ΑΠΟ ΤΗΝ
DEMI KARANIKOLAOU

Στην Ιμπιζα, το πασίγνωστο καλοκαιρινό θέρετρο της Ισπανίας, το φως του Αυγούστου μοιάζει να επιχρυσώνει ό,τι αγγίζει. Πέφτει πάνω στα λευκά κτίρια, στο ξερό χώμα, στη θάλασσα και στα σώματα σαν μια λαμπερή σκόνη που μεταμορφώνει το τοπίο σε κάτι σχεδόν μαγικό. Η χρυσή αυτή ποιότητά του ίσως υπήρξε και ένας από τους λόγους για τους οποίους το νησί της Μεσο-

γείου δεν έγινε ποτέ απλώς ένας ακόμη τουριστικός προορισμός, αλλά η ενσάρκωση ενός πολύ συγκεκριμένου lifestyle: ηδονή, υπερβολή, ελευθερία, μουσική και καλοκαιρινή μέθη. Μια εικόνα τόσο δυνατή, που πολλές φορές μοιάζει να καταπίνει οποιονδήποτε άλλον χαρακτηρισμό ή ιστορία θα μπορούσε να δημιουργηθεί γύρω από το νησί. Υπάρχει όμως και μια άλλη πλευρά της Ιμπιζα, πιο ήρεμη, εσωτερική και ίσως αυστηρή. Σε αυτήν, το φως δεν λειτουργεί ως

μέσο ηδονής, αλλά ως υλικό σκέψης. Είναι ακριβώς η πλευρά του νησιού που συναντά κανείς στην έκθεση «Cel d'or» του εικαστικού Στέφαν Μπρούγκεμαν, η οποία παρουσιάζεται στο Museu d'Art Contemporani d'Eivissa (MACE), το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης της Ιμπιζα, έως τις 15 Νοεμβρίου. Μέσα στην ειδικά διαμορφωμένη Sala d'Armes του μουσείου, ο χρυσός του νησιού φαίνεται να βρίσκεται σε έναν δημιουργικό διάλογο με τον καλλιτέχνη, ως αντανάκλαση και παύση, αντί για

μια κενή ένδειξη πλούτου. Σαν το φως έξω από το μουσείο να έχει αποσπαστεί από το τοπίο και να έχει περάσει μέσα στον χώρο, ώστε να διασπαστεί στα πρωταρχικά συστατικά του και να επανεξεταστεί ως προς τη σημασία του στην ανθρώπινη εμπειρία.

Η αλήθεια του φωτός
Αυτό γίνεται άμεσα αντιληπτό καθώς ο επισκέπτης εισέρχεται στη «Cel d'or»: δεν πρόκειται για μια έκθεση που του ζητεί να σταθεί απέναντι στα έργα με την ασφά-

λεια της απόστασης. Αντιθέτως, τον βάζει «μέσα» τους. Η πρώτη εμπειρία είναι οπτική, σχεδόν σωματική, με τον χώρο να αντιμετωπίζεται ως ζωντανός οργανισμός, αντί για ένα κλασικό «Λευκό δωμάτιο» που απλώς φιλοξενεί έργα. Εδώ, οι τοίχοι, τα παράθυρα και το φυσικό φως συνυπάρχουν για να αφηγηθούν την ίδια ιστορία. Ο χρυσός βρίσκεται παντού και αλλάζει ανάλογα με το φως: απλώνεται στην αρχιτεκτονική, κόβεται από έντονες κόκκινες γραμμές, συνομιλεί με τις σκιές,

VINCENT MARI

● Έργα από την έκθεση «Cel d'or» στη Sala d'Armes του MACE, όπου ο χρυσός, το μάρμαρο και η γλώσσα συνομιλούν με το φυσικό φως της Ιμπιζα.

τα ξύλινα δοκάρια και τα ανοίγματα προς τον εξωτερικό χώρο. Γράμματα και λέξεις εμφανίζονται και χάνονται μέσα στις επιφάνειες. Το βλέμμα προσπαθεί να κρατήσει κάτι, αλλά το νόημα μοιάζει διαρκώς να μετατοπίζεται. Σε άλλα σημεία, σκούρες μαρμάρινες ή μαρμαροειδείς επιφάνειες φέρουν ίχνη κειμένου και θραύσματα χρυσού και ασημιού, που μοιάζουν σαν μικροί αστερισμοί σε ένα σύμπαν με διαφορετικούς κανόνες. Οι δημιουργίες του Μπρούγκεμαν ξεφεύγουν από την

καθιερωμένη αντίληψη του έργου τέχνης ως αυτόνομου αντικειμένου. Με μια μείξη από καμβάδες, γλυπτά, ολόκληρους τοίχους και παρεμβάσεις ενσωματωμένες στο ίδιο το κτίριο, ο εικαστικός φαίνεται να χρησιμοποιεί κάθε διαθέσιμο υλικό για να μεταφέρει το νόημα στον θεατή. Οι ζωγραφισμένες επιφάνειες και οι γλυπτικές παρεμβάσεις μοιάζουν να μη βαραίνουν τον χώρο αλλά, αντιθέτως, να γίνονται εκείνες ο χώρος. Τίποτα δεν φωνάζει, όμως τα πάντα αντανακλούν το φως.

Χρησιμοποιώντας φύλλα χρυσού και μάρμαρο, όπως επίσης neon, spray paint και άλλα πιο σύγχρονα υλικά, ο καλλιτέχνης δίνει στο αποτέλεσμα πάντα την ένταση για την οποία είναι διάσημος· εκείνη που συνδέει τη luxury αισθητική με ένα πιο αιχμηρό, σχεδόν punk στοιχείο

Ο τίτλος της έκθεσης λειτουργεί σαν κλειδί: Cel d'or, χρυσός ουρανός ή, ίσως, ουρανός από χρυσό. Δεν πρόκειται φυσικά για μια τυχαία επιλογή, ειδικά σε ένα νησί όπου ο ουρανός και ο ήλιος καθορίζουν σχεδόν κάθε εμπειρία. Ο Μπρούγκεμαν παίρνει το εκτυφλωτικό χρυσό φως του μεσογειακού καλοκαιριού και το συμπυκνώνει σε έναν χώρο. Ο χρυσός, με τη σειρά του, δεν αφηγείται απλώς μια ιστορία ομορφιάς και πολυτέλειας, αλλά αποκαλύπτεται ως ένα υλικό που κουβαλά αιώνες συμβολισμών – από τη θρησκεία και την αλχημεία μέχρι την πολυτέλεια και την αγορά. Στα χέρια του καλλιτέχνη, αυτή η λάμψη δεν είναι μονοδιάστατη. Αντίθετα, ανοίγει μια «ρωγμή» στην επιφάνεια του χρυσού, μέσα από την οποία εκείνος αποκαλύπτεται στην ίδια του την ευαλωτότητα.

Η πολυπλοκότητα της έκθεσης φυσικά δεν είναι τυχαία, ειδικά αν αναλογιστεί κανείς ποιος είναι ο δημιουργός. Ο Στέφαν Μπρούγκεμαν γεννήθηκε στην Πόλη του Μεξικού το 1975 και σήμερα ζει και εργάζεται ανάμεσα στην Ιμπιζα, το Λονδίνο και το Μεξικό, ενώ εκπροσωπείται από την ελβετική Hauser & Wirth Gallery. Η πρακτική του εκτείνεται στη ζωγραφική, τη γλυπτική, το βίντεο, το σχέδιο και την εγκατάσταση, όμως ο πυρήνας της αισθητικής

του βρίσκεται στη γλώσσα και στον τρόπο με τον οποίο αυτή μπορεί να μετατραπεί σε εικόνα, υλικό και χειρονομία. Στο έργο του, οι λέξεις γίνονται ύλη. Άλλοτε λειτουργούν σαν ρυθμός ή ειρωνεία, άλλοτε παίρνουν τη μορφή graffiti και άλλοτε αγγίζουν τα όρια της φιλοσοφίας. Αντλώντας από τις στρατηγικές της εννοιολογικής και μετα-εννοιολογικής τέχνης, ο εικαστικός χρησιμοποιεί λέξεις, φράσεις και γλωσσικές κατασκευές για να αποσταθεροποιήσει τη βεβαιότητα του νοήματος και να μας αναγκάσει να ξανασκεφτούμε την ίδια την πραγματικότητα.

Το έργο του εικαστικού

Στον χώρο της τέχνης, η κυριολεκτική χρήση λέξεων μέσα στα έργα προκαλεί συχνά διχαστικές αντιδράσεις, με κάποιους να παραμένουν μνημένοι λάτρεις της και άλλους να τη θεωρούν σχεδόν αποτρεπτική. Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει ότι ο Μπρούγκεμαν είναι απλώς ένας «text artist», αφού κάτι τέτοιο θα ήταν πολύ περιοριστικό για τη συνολική πρακτική του, η οποία εξελίσσεται μέσα από πολλά μέσα, υλικά και τρόπους. Ως καλλιτέχνης, χρησιμοποιεί τις λέξεις για να δείξει πόσο ασταθής μπορεί να είναι η βεβαιότητα, ενώ δεν ενδιαφέρεται για τη γλώσσα ως κάτι κυριολεκτικό ή ακαδημαϊκό. Αντιθέτως, τη διερευνά όπως

STEFAN BRUGGEMANN

τη βιώνουμε σήμερα: σπασμένη, δυναμική, γρήγορη, πολιτική, ειρωνική, συχνά ακόμη και άδεια – μια συνθήκη που μοιάζει να είναι έκδηλη στην κοινωνία που τον περιβάλλει. Ζούμε ανάμεσα σε social media posts, slogans, hashtags, διαφημιστικά μηνύματα, πολιτικές φράσεις, memes και μικρά κομμάτια πληροφορίας που μας ζητούν διαρκώς να τα πιστέψουμε. Ο Μπρούγκεμαν παίρνει αυτή τη συνθήκη και τη μετατρέπει σε τέχνη.

Η ιδιαιτερότητα του έργου του βρίσκεται ακριβώς μέσα στις αντιθέσεις του. Η δουλειά του έχει έννοια, αλλά δεν είναι στεγνή. Είναι μινιμαλιστική, αλλά όχι ψυχρή. Είναι όμορφη, αλλά όχι αθώα. Ως καλλιτέχνης, μπορεί να χρησιμοποιεί φύλλα χρυσού και μάρμαρο, χρησιμοποιεί όμως επίσης νεον, spray paint και πιο σύγχρονα υλικά. Το αποτέλεσμα φέρει πάντα αυτή την ένταση για την οποία είναι διάσημος, συνδέοντας μια σχεδόν luxury αισθητική με ένα πιο αιχμηρό, σχεδόν punk στοιχείο. Πίσω από την ένταση αυτή βρίσκεται η άρνησή του να αφήσει την εικόνα να παραμείνει άνετη. Ένα έργο του μπορεί να μας προσελκύσει με τη λάμψη του και, την ίδια στιγμή, να μας κάνει να αμφιβάλουμε για αυτό που κοιτάμε. Η ομορφιά δεν ακυρώνει την κριτική, αλλά τη μεταφέρει πιο ύπουλα, πιο κομψά, πιο αποτελεσματικά. Αυτή ακριβώς είναι και η δύναμή του. Μέσα στην ιστορία της τέχνης, ο Στέφαν Μπρούγκεμαν συνομιλεί με τη μεγάλη παράδοση των καλλιτεχνών που έκαναν τη γλώσσα κεντρικό υλικό του έργου τους: τον Τζόζεφ Κοσούτ, τον Λόρενς Γουάινερ, την Τζένι Χόλτσερ, την Μπάρμπαρα Κρούγκερ και τον Μπρους Νάουμαν. Ο ίδιος όμως δεν επιλέγει να είναι απλώς η συνέχεια αυτού του κινήματος. Αν η γενιά της εννοιολογικής τέχνης των δεκαετιών του '60 και του '70 έδειξε πως η ιδέα μπορούσε να υπερισχύσει του αντικειμένου, ο Μπρούγκεμαν ανήκει σε μια μεταγενέστερη, πιο περίπλοκη και ίσως πιο ενδιαφέρουσα στιγμή: το έργο του δεν έχει την ψυχρή καθαρότητα ενός φιλοσοφικού κινήματος, αλλά τον παλμό του κόσμου μας. Σε αυτό βοηθά φυσικά και η εποχή στην οποία δημιουργεί – ένας κόσμος όπου η γλώσσα έχει διαπεράσει τα πάντα μέσα από τα media, τη διαφήμιση, την ποπ κουλτούρα και την ψηφιακή υπερβολή. Δεν είναι τυχαίο λοιπόν ότι στο παρελθόν έχει συνεργαστεί και με το είδωλο της ροκ Iggy Pop, ο οποίος έδωσε φωνή στα έργα του για την έκθεση «HYPER-PALIMPSEST» στο Λονδίνο. Η δημιουργική αυτή συνάντηση αποκάλυψε κάτι ουσιαστικό για την πρακτική του εικαστικού: η «γλώσσα» του μοιάζει να κουβαλά ρυθμό ακόμη και όταν βρίσκεται πάνω στην επιφάνεια ενός έργου ή ενός γλυπτού. Μπορεί να ακουστεί, να επαναληφθεί, να γίνει παλμός και σύνθημα. Ίσως αυτός να είναι και ο λόγος που το έργο του είναι τόσο επίκαιρο, αφού αντιμετωπίζει την ύλη και τη γλώσσα ως κάτι εξίσου ζωντανό, δυναμικό και σε διαρκή μετάλλαξη.

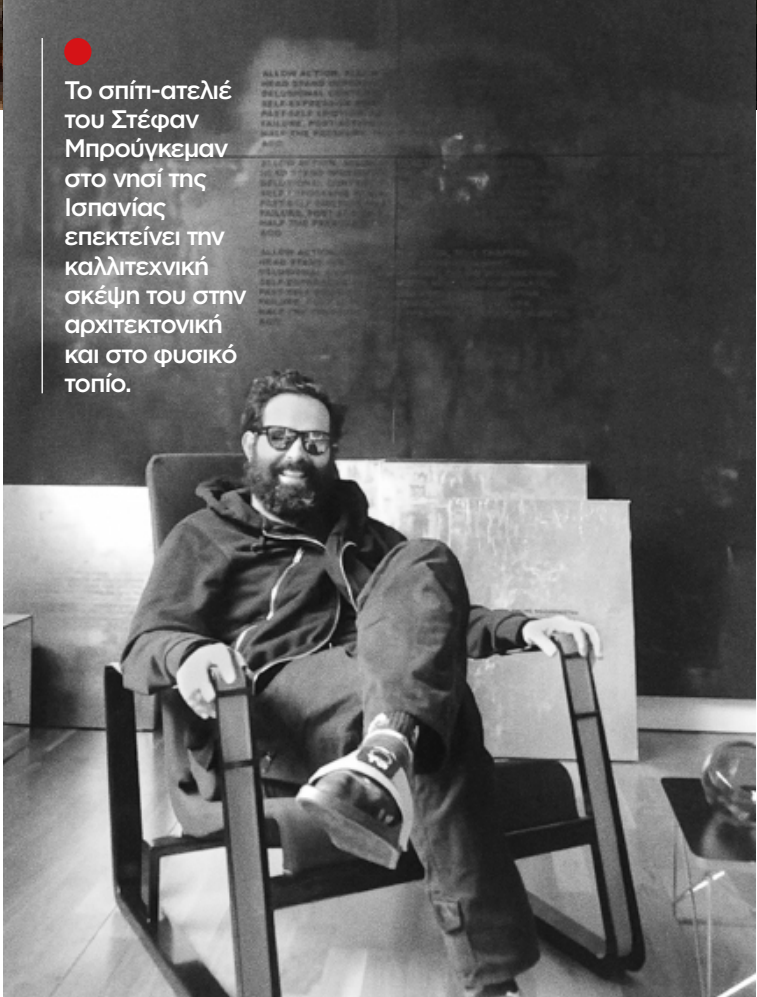
Η έκθεση “Cel d’or” εντάσσεται και σε μια ευρύτερη μετατόπιση της Ιμπιζα προς τη σύγχρονη τέχνη. Πέρα από τα clubs, τα beach bars και τη νυχτερινή ζωή, το νησί διαμορφώνει τα τελευταία χρόνια μια διαφορετική, πιο εκλεπτυσμένη ταυτότητα

Πέρα από τη λάμψη

Πίσω στην Ιμπιζα, αυτή η οπτική αποκτά ιδιαίτερο βάρος. Σε αντίθεση με όσους αντιμετωπίζουν το ισπανικό νησί ως εποχικό προορισμό, ο Στέφαν Μπρούγκεμαν δεν είναι περαστικός της καλοκαιρινής σεζόν. Ζει και εργάζεται εκεί, ενώ το home studio του – σχεδιασμένο από τον μεξικανό αρχιτέκτονα Αλμπέρτο Κάλατς – μοιάζει να επεκτείνει την καλλιτεχνική σκέψη του στην αρχιτεκτονική της καθημερινότητας. Ενταγμένο στο τοπίο της Ιμπιζα, το studio έχει περιγραφεί ως ένας χώρος όπου οι διαφορετικές εκφάνσεις της ζωής του εικαστικού συναντιούνται με αρμονία. Η ίδια φιλοσοφία καθοδηγεί και τη

φετινή του έκθεση «Cel d’or». Ο Μπρούγκεμαν δεν βλέπει τον χώρο ως σκηνικό, αλλά ως συνομιλητή: κάτι που μπορεί να αλλάζει, να αντανakλά την καθημερινότητα και να γίνεται καθρέφτης της σκέψης. Η συγκεκριμένη έκθεση, όμως, εντάσσεται και σε μια ευρύτερη μετατόπιση της Ιμπιζα προς τη σύγχρονη τέχνη. Πέρα από τα clubs, τα beach bars και τη νυχτερινή ζωή, το νησί διαμορφώνει τα τελευταία χρόνια μια διαφορετική, πιο εκλεπτυσμένη ταυτότητα. Χώροι όπως το MACE και η γκαλερί Gathering Ibiza, αλλά και η παρουσία καλλιτεχνών, συλλεκτών και φιλόδοξων αρχιτεκτονικών projects, δείχνουν πως η Ιμπιζα μπορεί να λειτουργήσει

και ως πεδίο σύγχρονης πολιτιστικής παραγωγής. Το 2024, η έκθεση «Painting Not Painting» στο Gathering Ibiza έφερε τον Στέφαν Μπρούγκεμαν σε «συνομιλία» με τον Μπρους Νάουμαν, έναν από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες της σύγχρονης τέχνης, γνωστό επίσης για τη χρήση της γλώσσας και του σώματος στη δουλειά του. Αυτός ο δημιουργικός διάλογος έμοιαζε να προσθέτει κάτι νέο στον αέρα του νησιού – μια πιο ήσυχη, πιο αυστηρή, αλλά εξίσου δυνατή πολιτιστική ενέργεια, την οποία ο εικαστικός συνεχίζει να εξερευνά και το 2026. Έτσι, η έκθεση «Cel d’or» αποκάλυπεται ως κάτι πολύ πιο σύνθετο και ουσιώδες από μια όμορφη συλλογή έργων σε έναν ειδικευμένο προορισμό. Λειτουργεί ως ένα επιχείρημα υπέρ μιας διαφορετικής ανάγνωσης της Ιμπιζα. Τόσο ο εικαστικός όσο και το ίδιο το ισπανικό νησί αντιμετωπίζουν τον τόπο ως ένα πεδίο όπου το φως, η αρχιτεκτονική, η ιστορία και η σύγχρονη εικαστική γλώσσα εισέρχονται σε έναν διαρκή διάλογο. Ως μία από τις must-see πολιτιστικές προτάσεις του φετινού καλοκαιριού, η έκθεση δεν προσπαθεί να ανταγωνιστεί τη χρυσή λάμψη γύρω

της. Αντιθέτως, την αναλύει, τη μεταφέρει στο εσωτερικό του μουσείου και μας επιτρέπει να την κατανοήσουμε διαφορετικά. Σε έναν τόπο όπου όλα μοιάζουν σχεδιασμένα για να καταναλωθούν γρήγορα, ο Στέφαν Μπρούγκεμαν προτείνει μια πιο αργή και βαθιά ανθρώπινη εμπειρία. Ο χρυσός δεν προσεγγίζεται ως σύμβολο πολυτέλειας ή μόνο ως υλικό, αλλά ως το φως που υπάρχει πράγματι παντού. Αυτό μοιάζει να είναι και το μυστικό συστατικό της επιτυχίας της έκθεσης: η αλήθεια του φωτός. Βγαίνοντας από το μουσείο σύγχρονης τέχνης MACE στο εκτυφλωτικό καλοκαίρι της Ιμπιζα, ο ήλιος μοιάζει με συνέχεια της έκθεσης. Οι χρυσές ακτίνες του βρίσκονται παντού: στη Sala d’Armes του μουσείου, στον ουρανό, ακόμη και στην ετυμολογία των λέξεων. Βρίσκονται σε όλα όσα νομίζουμε ότι βλέπουμε καθαρά, μέχρι κάποιος να μας αποκαλύψει πως μπορούν να σημαίνουν κάτι διαφορετικό.

INFO
«Cel d’or»: Museu d’Art Contemporani d’Eivissa (MACE), Ιμπιζα, έως τις 15 Νοεμβρίου.

«Μια λέξη γίνεται έργο τέχνης όταν αρνείται να παραμείνει απλώς γλώσσα»

Με αφορμή την έκθεση «Cel d'or», ο Στέφαν Μπρούγκεμαν μίλησε στο BHMAGAZINO για το πώς παίρνουν μορφή οι ιδέες του, για τη δύναμη των λέξεων, αλλά και για την πολιτιστική ταυτότητα της Ιμπιζα, του νησιού στο οποίο αγαπά να ζει και να εργάζεται.

Η έκθεση «Cel d'or» μοιάζει αδιαχώριστη από την ίδια την Ιμπιζα, ιδιαίτερα από το εξαιρετικό χρυσό φως που χαρακτηρίζει το νησί. Υπήρξε αυτό το φως η αφετηρία της έκθεσης και πώς «μεταφράσατε» κάτι τόσο φευγαλέο σε υλικά, όπως ο χρυσός και το μάρμαρο;

«Το χρυσό φως της Ιμπιζα αποτελεί αναμφίβολα την αφετηρία της “Cel d'or”». Είναι κάτι περισσότερο από ένα οπτικό φαινόμενο, καθώς διαθέτει μια σχεδόν πνευματική ιδιότητα. Καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, το φως μεταμορφώνει το τοπίο, απαλύνει τις φόρμες, εμπλουτίζει τα χρώματα και δημιουργεί στιγμές που μοιάζουν ταυτόχρονα διαχρονικές και φευγαλέες. Ηθελα η έκθεση να αποτυπώσει αυτή την αίσθηση, αντί να αναπαραστήσει απλώς το ίδιο το τοπίο. Τα φύλλα χρυσού αποτέλεσαν μια φυσική επιλογή, επειδή έχουν μια μοναδική σχέση με το φως. Σε αντίθεση με το χρώμα, αντανακλούν και μεταβάλλονται ανάλογα με το σημείο στο οποίο στέκεται ο θεατής και με τον τρόπο που το φως πέφτει πάνω στην επιφάνειά τους, κάνοντας κάθε συνάντηση με το έργο ελαφρώς διαφορετική. Πέρα από τις φυσικές ιδιότητές του, ο χρυσός φέρει ένα βαθύ συμβολικό νόημα. Σε διαφορετικούς πολιτισμούς έχει συνδεθεί εδώ και αιώνες με το ιερό και το θείο, ενώ παράλληλα ενσαρκώνει έννοιες όπως η αξία, ο πλούτος και η μονιμότητα. Με ενδιέφερε να φέρω κοντά αυτούς τους πνευματικούς και οικονομικούς συνειρμούς, επιτρέποντας στο ίδιο το υλικό να λειτουργήσει σε πολλαπλά επίπεδα. Το μάρμαρο, αντίθετα, προσδίδει μια αίσθηση μονιμότητας, δύναμης και κύρους. Πρόκειται για ένα υλικό που εδώ και χιλιετίες φέρει ορισμένα από τα πιο διαχρονικά σύμβολα της ανθρωπότητας, από ναούς και μνημεία μέχρι γλυπτά που ενσαρκώνουν τη συλλογική μνήμη και την εξουσία. Ηθελα να αντλήσω από αυτόν τον κληρονομημένο συμβολισμό, χρησιμοποι-

ώντας το μάρμαρο όχι μόνο για τη φυσική του στερεότητα, αλλά και για το πολιτισμικό βάρος και τη διαχρονικότητα που αποπνέει. Η έκθεση δομείται, επομένως, γύρω από τον διάλογο ανάμεσα στο εφήμερο και το διαρκές, στο φως και την ύλη, στο άυλο και το μνημειακό. Στόχος μου δεν ήταν να αναδημιουργήσω κυριολεκτικά το φως της Ιμπιζα, αλλά να αποδώσω τη συναισθηματική, πνευματική και μεταμορφωτική παρουσία του μέσα από υλικά που διαθέτουν τη δική τους ιστορία, συμβολική φόρτιση και διαχρονική δύναμη».

Η έκθεση δημιουργήθηκε ειδικά για την αίθουσα Sala d'Armes του μουσείου, της οποίας η αρχιτεκτονική, η ιστορία και το φυσικό φως γίνονται μέρος της εμπειρίας. Επιπλέον, ο χαρακτήρας ενός χώρου ή μουσείου τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνετε τα έργα σας; Αν ναι, σε ποιο σημείο ο χώρος αρχίζει να λειτουργεί ως υλικό μέσα στην έκθεση;

«Δεν αντιμετωπίζω ποτέ την αρχιτεκτονική ως ένα ουδέτερο σκηνικό. Διαθέτει τη δική της ιστορία, τον δικό της χαρακτήρα και τη δική της ενέργεια. Κάθε χώρος επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτομαι την κλίμακα, το φως, τα υλικά και την κίνηση των ανθρώπων μέσα στην έκθεση. Για τη “Cel d'or”, η αίθουσα Sala d'Armes έγινε μέρος του ίδιου του έργου. Το μεταβαλλόμενο φυσικό φως της ενεργοποιεί τα φύλλα χρυσού καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, ενώ η στιβαρή πέτρινη αρχιτεκτονική της δημιουργεί έναν διάλογο με το μάρμαρο. Σε εκείνο το σημείο, ο χώρος παύει να αποτελεί απλώς το σκηνικό και μετατρέπεται σε ένα ακόμη υλικό, ένα υλικό που διαμορφώνει την εμπειρία εξίσου με τα ίδια τα έργα τέχνης».

Ο χρυσός συνδέεται συχνά με τον πλούτο, την ομορφιά και την υπερβολή, μπορεί όμως να παραπέμπει επίσης στην πνευματικότη-

τα, τη δύναμη και τη μονιμότητα. Τι αντιπροσωπεύει για εσάς στη «Cel d'or» και θελήσατε να αμφισβητήσετε τον τρόπο με τον οποίο γίνεται συνήθως αντιληπτός, σε ένα νησί τόσο στενά συνδεδεμένο με την πολυτέλεια και την απόλαυση;

«Ο χρυσός ήταν ανέκαθεν παρεξηγημένος. Οι περισσότεροι τον αντιλαμβάνονται ως σύμβολο πλούτου ή πολυτέλειας, όμως αυτές είναι μόνο οι πιο επιφανειακές σημασίες του. Πολύ πριν μετατραπεί σε οικονομικό περιουσιακό στοιχείο, ο χρυσός ήταν ένα πνευματικό υλικό, το οποίο χρησιμοποιούνταν σε ναούς, εικόνες και ιερά αντικείμενα για να συμβολίσει το φως, την υπέρβαση και την αιωνιότητα. Στη “Cel d'or”, θέλησα να επαναφέρω αυτή τη βαθύτερη σημασία του. Σε ένα νησί όπου η πολυτέλεια συχνά περιορίζεται στην κατανάλωση και στο θέαμα, με ενδιέφερε να αναρωτηθώ αν ο χρυσός θα μπορούσε, αντίθετα, να λειτουργήσει ως μέσο στοχασμού. Η αξία του δεν βρίσκεται στην τιμή του, αλλά στην ικανότητά του να μεταμορφώνει το φως και την αντίληψή μας. Ίσως το πιο πολυτελές πράγμα σήμερα να μην είναι η κατοχή κάποιου ακριβού αντικειμένου, αλλά η εμπειρία μιας στιγμής σιωπής, ομορφιάς και απόλυτης παρουσίας. Αυτός είναι, για εμένα, ο αληθινός χρυσός της Ιμπιζα».

Κινείστε με μεγάλη φυσικότητα ανάμεσα στη ζωγραφική, τη γλυπτική, την αρχιτεκτονική και τις εγκαταστάσεις μεγάλης κλίμακας, επιτρέποντας συχνά σε ένα έργο να επεκταθεί σε έναν ολόκληρο τοίχο ή χώρο. Ξεκινάτε από μια ιδέα και στη συνέχεια ανακαλύπτετε τη μορφή που χρειάζεται να πάρει ή μήπως το υλικό και ο χώρος γεννούν ενίοτε την ίδια την ιδέα;

«Δεν ξεκινώ ποτέ από ένα μέσο. Ξεκινώ από ένα ερώτημα, και αυτή είναι η δική μου μορφή γραφής. Η ίδια η ιδέα επιλέγει τη μορφή της. Ορισμένες

φορές γίνεται ζωγραφικό έργο, άλλες γλυπτό και κάποιες φορές χρειάζεται να καταλάβει έναν ολόκληρο χώρο. Τα υλικά και η αρχιτεκτονική δεν είναι απλώς εργαλεία. Σκέφτονται μαζί μου. Το έργο αναδύεται μέσα από αυτόν τον διάλογο και όχι μέσα από ένα προκαθορισμένο σχέδιο».

Η γλώσσα παραμένει κεντρική στο έργο σας, όμως οι λέξεις που χρησιμοποιείτε σπάνια προσφέρουν ένα απλό ή σταθερό νόημα. Πώς αποφασίζετε ποιες λέξεις ή φράσεις αξίζει να αποκτήσουν φυσική υπόσταση και τι αλλάζει όταν η γλώσσα δεν διαβάζεται πλέον σε μια σελίδα ή οθόνη, αλλά συναντάται μέσα από το μάρμαρο, τον χρυσό, το νεον ή το spray paint; «Δεν επιλέγω εγώ τις λέξεις. Εκείνες επιλέγουν εμένα. Μια λέξη γίνεται έργο τέχνης όταν αρνείται να παραμείνει απλώς γλώσσα. Όταν φέρει αρκετή ένταση, αντίφαση ή σιωπή, ώστε να απαιτήσει ένα σώμα. Δεν με ενδιαφέρει η επικοινωνία ως αυτοσκοπός. Με ενδιαφέρει η μεταμόρφωση. Από τη στιγμή που μια λέξη εγκαταλείπει τη σελίδα και γίνεται μάρμαρο, χρυσός, νεον ή spray paint, παύει να είναι κάτι που απλώς διαβάζεται και μετατρέπεται σε κάτι με το οποίο ο θεατής πρέπει να αναμετρηθεί. Αποκτά βάρος, κλίμακα και παρουσία. Σε εκείνο το σημείο, η γλώσσα δεν είναι πλέον πληροφορία. Γίνεται αρχιτεκτονική, ύλη και εμπειρία».

Το έργο σας συζητείται συχνά στο πλαίσιο της ιστορίας της εννοιολογικής τέχνης και της τέχνης που βασίζεται στο κείμενο, αν και διαθέτει επίσης μια έντονη σωματική, συναισθηματική και, ορισμένες φορές, σχεδόν punk ενέργεια. Πώς αισθάνεστε για τη σύνδεσή σας με αυτή την παράδοση και γιατί πιστεύετε ότι η τέχνη που ενσωματώνει τη γλώσσα μπορεί να ασκεί τόσο ισχυρή επίδραση; «Χαίρομαι που αποτελώ μέρος της παράδοσης της εννοιολογικής τέχνης και της τέχνης που βασίζεται στο κείμενο, επειδή αυτή μας δίδαξε ότι οι ιδέες μπορούν να αποκτήσουν υλική υπόσταση. Αισθάνομαι, όμως, παράλληλα την ανάγκη να διαταράξω αυτόν τον

κανόνα. Εκείνο που χαρακτηρίζει την πρακτική μου είναι η σύγκρουση ανάμεσα στην πνευματική αυστηρότητα της εννοιολογικής τέχνης και σε μια punk στάση που αρνείται τον εφησυχασμό. Αυτή η ένταση αντανακλά την κοινωνικοπολιτική στιγμή στην οποία ζούμε, μια στιγμή που απαιτεί τόσο κριτική σκέψη όσο και το θάρρος να αμφισβητούμε τις παγιωμένες αφηγήσεις. Η γλώσσα είναι ισχυρή επειδή διαμορφώνει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την πραγματικότητα. Όταν οι λέξεις εισέρχονται στον χώρο της τέχνης, παύουν απλώς να περιγράφουν τον κόσμο και αρχίζουν να τον αμφισβητούν. Για εμένα, εκεί ακριβώς βρίσκεται η πραγματική τους δύναμη».

Ως μία από τις σημαντικές παρουσίες της καλλιτεχνικής σκηνής της Ιμπιζα, πώς οραματίζεστε το μέλλον της τέχνης στο νησί και γιατί πιστεύετε ότι τώρα βιώνει μια τόσο δυναμική περίοδο καλλιτεχνικής άνθησης;

«Θεωρώ ότι η Ιμπιζα εισέρχεται σε μία από τις πιο συναρπαστικές πολιτιστικές περιόδους της. Το νησί υπήρξε ανέκαθεν ένα εργαστήριο νέων ιδεών. Από την εποχή του κινήματος των hippies, έχει αμφισβητήσει τις συμβάσεις στη μουσική, την αρχιτεκτονική, τη φιλοξενία, τη νυχτερινή ζωή, ακόμη και στον ίδιο τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι επιλέγουν να ζουν. Η τέχνη αποτελεί απλώς το επόμενο κεφάλαιο αυτής της ιστορίας. Η πραγματική ευκαιρία βρίσκεται στο να ξεπεράσουμε το κλισέ της Ιμπιζα ως ενός προορισμού πολυτελείας και να την αναγνωρίσουμε ως έναν τόπο όπου ο πολιτισμός παράγεται και δεν καταναλώνεται απλώς. Κάτι τέτοιο απαιτεί φιλοδοξία και προθυμία για ανάληψη ρίσκου. Παραμένω αισιόδοξος, επειδή οι καλλιτέχνες, οι θεσμοί και οι συλλέκτες αρχίζουν να μοιράζονται αυτό το όραμα. Αν η Ιμπιζα παραμείνει αρκετά τολμηρή ώστε να υποστηρίξει ιδέες που προκαλούν, αντί για ιδέες που καθησυχάζουν, δεν θα διαθέτει απλώς μια καλλιτεχνική σκηνή. Θα εξελιχθεί σε μία από τις σημαντικότερες πολιτιστικές φωνές της Μεσογείου».

DANIEL SCHAEFER STUDIO

DANIEL SCHAEFER STUDIO

Η κοινωνικοπολιτική στιγμή στην οποία ζούμε απαιτεί τόσο κριτική σκέψη όσο και το θάρρος να αμφισβητούμε τις παγιωμένες αφηγήσεις